

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

موضوع:

صنعت کاشی و بررسی مزیت نسبی آن در ایران

استاد راهنما: دکتر سید جواد پور مقیم

نگارش: لیلا باغبان

مهر ۱۳۷۶

چکیده:

لزوم توسعه صنعتی و گسترش صادرات غیر نفتی در کشور، همچنین ضرورت اطلاعاتی در زمینه صنایع مختلف جهت ارزیابی توان رقابت صنایع داخلی با مشابه خارجی آنها، ما را بر آن داشت تا این پایان نامه را به بررسی صنعت کاشی و محاسبه مزیت نسبی آن اختصاص دهیم. لذا ابتدا به بررسی صنعت کاشی ایران پرداخته و با ارائه تعاریفی از صنعت کاشی و فآیند تولید آن، واحدهای تولید کاشی و لعاب را معرفی نموده و ظرفیت تولید آنها را به تفکیک ارائه کردیم. روند تولید و صادرات کاشی ایران نیز در این قسمت به بررسی گذارده شد. سپس بازار جهانی کاشی از لحاظ تولید، مصرف و تجارت مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه تئوری مزیت نسبی و مدل‌های موجود برای محاسبه آن ارائه گردید. و در نهایت با استفاده از دو معیار هزینه منابع داخلی (DRC) و مزیت نسبی آشکار شده (RCA) مزیت نسبی این محصول در ایران محاسبه گردید.

معیار DRC ابتدا با توجه به آمارهای جاری و برای دو سال ۷۳-۷۴ محاسبه گردید . که بر این اساس و در مقایسه با نرخ ارز رسمی ,در سال ۱۳۷۳ وجود مزیت تأیید و در سال ۷۴ رد می شود . در حالیکه با د رنظر گرفتن نرخ ارز غیر رسمی بعنوان نرخ سایه ای ارز ,مزیت در هر دو سال وجود داشت . این معیار یکبار دیگر با توجه به قیمت‌های سایه ای نیروی کار و سرمایه محاسبه شد که نتایج مشابه نتایج حالت اول بدست آمد.

شاخص RCA نیز یکبار بر اساس صادرات کاشی از کل صادرات برای سالهای ۷۴-۱۳۷۱ محاسبه گردید . از سال ۷۱ تا ۷۳ بتدریج عدم مزیت آشکار شده این صنعت یافته و در سال ۷۴ به مزیت تبدیل می شود . در حالت دوم که این شاخص بر اساس سهم صادرات کاشی از صادرات صنعتی محاسبه شده است ,د ر کلیه سالهای مورد بررسی (۷۴-۱۳۷۱) مزیت آشکار شده ای برای صنعت وجود دارد.

فهرست مطالب

فصل اول

مقدمه

اهمیت موضوع

هدف از تحقیق

فرضیه تحقیق

روش تحقیق

نحوه جمع آوری اطلاعات و آمار

مشکلات تحقیق

فصل دوم : صنعت کاشی ایران

تاریخچه صنعت کاشی و سرامیک

معرفی صنعت کاشی

تعریف و طبقه بندی کاشی

فرایند تولید کاشی

استانداردهای کاشی

واحدهای تولیدی

وضعیت اشتغال در صنعت کاشی

بررسی بازار داخلی

بررسی بازار داخلی

بررسی مواد اولیه صنعت کاشی

بازار خارجی

فصل سوم : بازار جهانی کاشی

متدولوژی

تشریح مدل DRC

مروری بر ادبیات موضوع

محاسبه شاخص DRC

شاخص مزیت نسبی آشکار شده (RCA)

متدولوژی

تشریح مدل RCA

مروری بر مطالعات انجام شده

محاسبه شاخص RCA

نتیجه گیری و پیشنهادات

تولید و مصرف جهانی کاشی

تجارت جهانی کاشی

بررسی وضعیت سرامیک در چند کشور

صنعت کاشی و سرامیک در ایتالیا

صنعت کاشی و سرامیک در اسپانیا

مروری بر صنعت سرامیک ترکیه

مروری بر وضعیت کاشی و سرامیک در آلمان

فصل چهارم: تئوری مزیت نسبی

تئوریهای مزیت نسبی

پارادوکس لئونتیف

منابع مزیت نسبی

رشد اقتصادی و تئوری مزیت نسبی

شرایط رقابت ناقص

انواع مزیت

مدلهای مزیت نسبی

مدل DRC

مدل ERP

مدل RCA

سایر روشهای اندازه گیری مزیت نسبی

فصل پنجم: محاسبه مزیت نسبی

محاسبه مزیت نسبی

اشخاص هزینه منابع داخلی